

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 84/2022-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], Ambra Pietra 10645/17, Martin, proti uzneseniu Okresného súdu Martin č. k. 21 C 33/2017-368 z 18. novembra 2020 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Martin č. k. 21 C 33/2017-368 z 18. novembra 2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Martin č. k. 21 C 33/2017-368 z 18. novembra 2020 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Martin **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **384,08 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Uznesením č. k. I. ÚS 84/2022-11 z 9. februára 2022 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručení ústavnému súdu 15. januára 2021 v časti, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3

ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Vo zvyšnej časti, t. j. v časti namietaného porušenia označených práv uznesením okresného súdu č. k. 21 C 33/2017-308 z 25. marca 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom, bola ústavná sťažnosť odmietnutá z dôvodu nedostatku právomocí ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že podanou žalobou sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) domáhala, aby okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť zdržať sa neoprávneného zásahu do jej vlastníckeho práva k (v žalobe bližšie špecifikovaným) nehnuteľnostiam spočívajúceho v osadení železných stĺpov, a to povinnosť odstrániť železné stĺpy a zdržať sa odvádzania dažďovej vody a vody z topiaceho sa snehu na uvedené nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne.

3. Na návrh sťažovateľa okresný súd uznesením č. k. 21 C 33/2017-73 z 5. októbra 2018 nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil znalkyňu z odboru geodézie a kartografie na účel určenia hranice medzi pozemkami strán sporu, pričom sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania celkom v sume 2 000 eur (uznesením č. k. 21 C 33/2017 z 20. júna 2018 v sume 300 eur a následne uznesením č. k. 21 C 33/2017 z 5. októbra 2018 v sume 1 700 eur, pozn.). Po vypracovaní znaleckého posudku a jeho predložení okresnému súdu uzavreli strany súdny zmier, ktorý okresný súd schválil a rozhodol tiež o trovách konania, keďže dohoda o ich náhrade nebola súčasťou zmiernu. Uznesením č. k. 21 C 33/2017-203 zo 14. marca 2019 okresný súd – prvým výrokom schválil súdny zmier v znení: *«žalovaný sa zaväzuje odstrániť šesť železných stĺpov plotu, označených v znaleckom posudku č. 1/2019, ktorý vyhotovila znalkyňa [REDAKOVANÉ] (príloha č. 9-B), stav podľa skutočného zamerania bod č. 20, 21, 22, 23, 24 a 25, ktoré sú na pozemku žalobkyne, ktorý sa nachádza v obci [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a to parcela [REDAKOVANÉ] evidovaná na katastrálnej mape [REDAKOVANÉ] – trvalé trávne porasty a je zapísaná na Okresnom úrade [REDAKOVANÉ] na [REDAKOVANÉ], v lehote 30 dní»*,

- druhým výrokom zastavil konanie o žalobe v časti, ktorou žalobkyňa žiadala, aby súd zaviazal sťažovateľa zdržať sa odvádzania dažďovej vody a vody z topiaceho sa snehu na pozemok v jej vlastníctve,

- tretím výrokom rozhodol, že žalobkyňa má voči sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu v tej časti konania, v ktorej sa domáhala, aby súd uložil sťažovateľovi odstrániť železné stĺpy z jej pozemku,

- štvrtým výrokom rozhodol, že sťažovateľ má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu v tej časti konania, v ktorej sa žalobkyňa domáhala, aby súd uložil sťažovateľovi povinnosť zdržať sa odvádzania dažďovej vody a vody z topiaceho sa snehu na jej pozemok,

- piatym výrokom priznal štátu voči sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. O odvolaní sťažovateľa proti piatemu výroku predmetného uznesenia o trovách štátu, ktoré vznikli v dôsledku vyplatenia časti znaleckého aj z finančných prostriedkov štátu v sume 317,28 eur, rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 6 Co 165/2019 z 31. júla 2019 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) tak, že uznesenie okresného súdu zo 14. marca 2019 v napadnutej časti zmenil a štátu priznal nárok na náhradu trov konania proti

každej zo sporových strán v rozsahu 50 % a sťažovateľovi priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Uznesením č. k. 21 C 33/2017-308 z 25. marca 2020 okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobkyni trovy konania v sume 747,19 eur (prvý výrok), žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi trovy konania v sume 765,49 eur (druhý výrok) a rozhodol o náhrade trov štátu tak, že sťažovateľovi a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť štátu trovy konania každému v sume 158,64 eur (tretí a štvrtý výrok).

6. Proti predmetnému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala žalobkyňa aj sťažovateľ sťažnosti, o ktorých rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením tak, že zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka v prvom a druhom výroku podľa § 250 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pričom sťažovateľovi uložil prvým výrokom povinnosť zaplatiť žalobkyni trovy konania v sume 989,27 eur a druhým výrokom uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť sťažovateľovi trovy konania v sume 506,90 eur.

6.1. V odôvodnení napadnutého uznesenia sudca okresného súdu vo vzťahu k námietkam sťažovateľa uplatneným v jeho sťažnosti skonštatoval, že znalecký posudok bol vypracovaný len v spojení s prvým petitom žaloby, pričom v tejto časti bol okresným súdom schválený súdny zmiar, a procesne úspešnej žalobkyni tak bol priznaný voči sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Preddavok na trovy znaleckého dokazovania v sume 2 000 eur predstavuje podľa názoru sudcu trovy konania sťažovateľa, ktorých náhrada mu nebola priznaná, pričom sťažovateľ nevyužil možnosť podať proti výroku o náhrade trov konania odvolanie. Názor krajského súdu vyslovený v uznesení z 31. júla 2019 týkajúci sa pomeru úspechu a neúspechu strán sporu sa vzťahoval len na výrok o náhrade trov štátu.

6.2. Sťažnosť žalobkyne vyhodnotil sudca okresného súdu ako čiastočne dôvodnú, preto napadnuté uznesenie vyššieho súdneho úradníka zmenil.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nasmeroval sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta jeho záver, že znalecký posudok bol v konaní vypracovaný len v spojení s prvým petitom žaloby žalobkyne. Predmetné tvrdenie okresného súdu je v rozpore s právnym názorom krajského súdu obsiahnutým v jeho uznesení z 31. júla 2019, podľa ktorého bol znalecký posudok rozhodujúci nielen pre tú časť konania, ktorá sa týkala odstránenia železných stĺpov z pozemku žalobkyne, ale aj pre časť konania, ktorá sa týkala povinnosti zdržať sa odvádzania dažďovej vody a vody z topiaceho sa snehu na pozemok žalobkyne. Sťažovateľ sa rovnako nestotožňuje s argumentáciou okresného súdu, že preddavok na trovy znaleckého dokazovania v sume 2 000 eur predstavuje jeho trovy konania, ktorých náhrada mu nebola priznaná. Preddavok na trovy znaleckého dokazovania mu vznikol v súvislosti s bránením jeho práva, pričom o tomto nároku bolo rozhodnuté štvrtým výrokom uznesenia okresného súdu zo 14. marca 2019, ktorým mu bol proti žalobkyni priznaný nárok na náhradu trov konania v tej časti, v ktorej sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti sťažovateľovi zdržať sa odvádzania dažďovej vody a vody z topiaceho sa snehu na jej pozemok. V tomto smere akcentuje, že ak krajský súd rozhodol, že trovy štátu majú znášať obe sporové strany v rovnakom pomere, čo zodpovedá miere ich úspechu v konaní, nie je možné, aby okresný súd

ponechal zvyšok trov spojených s tým istým znaleckým dokazovaním v inom režime nezohľadňujúcom úspech strán v spore a aby tieto v celej sume znášal výlučne sťažovateľ. Podľa názoru sťažovateľa je preto napadnuté uznesenie „*nepreskúmateľné, neobsahujú dostatok relevantných dôvodov objasňujúcich výroky a vyvodené závery sú arbitrárne a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné*“. Porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy spočíva podľa sťažovateľa v tom, že okresný súd priznal žalobkyni náhradu za vyhotovenie geometrického plánu na vytýčenie hranice medzi pozemkami v sume 217 eur, ktorý bol dôkazom rozhodným práve pre tú časť konania týkajúcu sa povinnosti zdržať sa odvádzania dažďovej vody a vody z topiaceho sa snehu na pozemok žalobkyne.

8. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, priznať mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania vzniknutých pred ústavným súdom.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti sťažovateľa č. k. Spr 137/2022 z 2. marca 2022 zdôrazňuje, že napadnutým uznesením rozhodoval sudca okresného súdu o sťažnostiach sporových strán podaných proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka len o výške trov konania, nie o nároku na ich náhradu. Znalecký posudok č. 1/2019 bol v konaní jednoznačne vypracovaný v spojení s prvým petitom žaloby, o ktorom okresný súd právoplatne rozhodol uznesením zo 14. marca 2019 tak, že v tejto časti schválil súdny zmier a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov voči sťažovateľovi (výrok I. a III. daného uznesenia) v plnom rozsahu. Podľa názoru okresného súdu predstavuje zaplatený preddavok na znalecké dokazovanie v sume 2 000 eur výlučne trovy konania sťažovateľa, ktorých náhrada mu nebola priznaná. Právny názor krajského súdu týkajúci sa pomeru úspechu a neúspechu strán sporu sa vzťahuje len na výrok o náhrade trov štátu, pričom ostatné výroky ostali odvolaním sťažovateľa nedotknuté. Okresný súd rovnako ako v odôvodnení napadnutého uznesenia opakuje, že v prípade, ak sťažovateľ nebol spokojný s predmetným výrokom o náhrade trov konania, mohol aj proti nemu podať odvolanie. Na základe uvedeného zastáva okresný súd názor, že ústavná sťažnosť sťažovateľa je nedôvodná.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

10. Oznamením z 21. februára 2022 ústavný súd upovedomil žalobkyňu ako zúčastnenú osobu o podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa (§ 126 zákona o ústavnom súde) a umožnil jej vyjadriť sa k nej v lehote 10 dní od doručenia upovedomenia.

10.1. Vo vyjadrení zo 7. marca 2022 zúčastnená osoba uvádza, že vzhľadom na spornú výšku trov konania nemôže napadnuté uznesenie dosahovať takú intenzitu, aby bolo možné uvažovať o porušení základných práv sťažovateľa, a to najmä s poukazom na § 422 ods. 1 písm. a) CSP. Stotožňuje sa s dôvodmi napadnutého uznesenia okresného súdu, pretože ak sťažovateľ zaviniť vznik predmetného konania tým, že nesprávne umiestnil železné stĺpy oplotenia, je jeho povinnosťou uhradiť i vzniknuté trovy znaleckého dokazovania, ktorého vykonanie sám navrhol

a ktoré nesprávne osadenie stĺpov z jeho strany len potvrdilo. Okresný súd preto podľa jej názoru správne konštatuje, že nemôže opätovne rozhodovať o nároku na náhradu trov konania, o ktorých už bolo právoplatne rozhodnuté. K námietke sťažovateľa k priznaniu náhrady trov konania za vypracovaný geometrický plán zúčastnená osoba poukazuje na skutočnosť, že bez jeho vypracovania by nemohla súdu preukázať osadenie želených stĺpov v rozpore s hranicami pozemkov. Navrhuje preto ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovieť.

III.3. Replika sťažovateľa:

11. Sťažovateľ v replike doručenej ústavnému súdu 23. marca 2022 prezentuje svoj nesúhlas s tvrdeniami okresného súdu a zúčastnenej osoby obsiahnutými v ich vyjadreniach, pričom v podstatnom opakuje svoju argumentáciu predostretú už v ústavnej sťažnosti. Opätovne zdôrazňuje, že znalecký posudok bol relevantný pre posúdenie celého sporu, teda nielen pre časť konania, ktorá sa týkala odstránenia železných stĺpov z pozemku žalobkyne, ale aj pre časť konania týkajúcu sa zdržania sa odvádzania dažďovej vody a vody z topiaceho sa snehu na pozemok žalobkyne. Zo znaleckého posudku pritom vyplynulo, že hranica pozemku nevedie líniou zamýšľanou žalobkyňou, a preto by sťažovateľom odvádzaná dažďová voda, resp. topiaci sa sneh nemohli žiadnym spôsobom zasahovať na jej pozemok. Podľa názoru sťažovateľa preto zobrala žalobkyňa, vedomá si týchto skutočností, žalobu v tejto časti späť. Nie je preto dôvodné, aby okresný súd postupoval pri rozhodovaní o náhrade trov konania odlišným spôsobom než pri rozhodovaní o náhrade trov štátu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd v prvom rade akcentuje jeho postavenie ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je súčasťou systému všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu tak nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, ale jeho úloha sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

13. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v tvrdení sťažovateľa o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), základného práva na rovnosť v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením okresného súdu z dôvodu, že okresný súd považoval sťažovateľom uhradený preddavok na trovy znaleckého dokazovania v sume 2 000 eur len za trovy sťažovateľa, ktorých náhrada mu nebola priznaná. Podľa sťažovateľa však znalecké dokazovanie bolo rozhodujúce pre posúdenie celého sporu, preto ak bola náhrada trov dôkazu hradená z finančných prostriedkov štátu (v sume 317,28 eur) rozdelená podľa pomeru úspechu oboch sporových strán, musí tento režim nasledovať aj náhrada trov dôkazu vysporiadaná z preddavku zloženého sťažovateľom.

14. V kontexte sťažostnej argumentácie ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôrazňuje, že do obsahu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska z 23. 9. 1997, sťažnosť č. 22410/93). V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou, resp. dohovorom garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je však ústavný súd zdržanlivý, vychádzajúc z toho, že problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu. K prípadnému zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa ústavný súd uchýľuje iba výnimočne, napr. v prípade zistenia extrémneho rozporu s princípom spravodlivosti, neprípustného zásahu do iných ústavou garantovaných práv alebo tiež v situáciách, keď všeobecný súd pri rozhodovaní zjavne a nedôvodne vybočí z výkladového alebo aplikačného štandardu, ktorý je v súdnej praxi všeobecne rešpektovaný a predstavuje tak svojvôľu konajúceho súdu (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

15. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016).

16. Uvedené zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti a prístupu ústavného súdu k posudzovaniu porušenia základných práv rozhodnutím všeobecného súdu o náhrade trov konania, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli aktuálne aj v prerokúvanej veci sťažovateľa, preto ústavný súd v kontexte týchto hľadísk posúdil aj napadnuté uznesenie okresného súdu.

17. Náhrada trov konania v civilnom spore je zakotvená v § 255 CSP, ktorý ako rozhodujúce východisko stanovuje princíp úspechu, a to buď úplný, alebo čiastočný. Pri úplnom úspechu sa úspešnej strane má priznať plná náhrada trov konania a pri čiastočnom úspechu sa má náhrada trov konania rozdeliť alebo je možné rozhodnúť tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Z rozlišovania medzi plným a čiastočným úspechom z textu zákona vyplýva aj potreba rozlišovania miery čiastočného úspechu strán. Čiastočný úspech v spore sa môže blížiť plnému úspechu, no na strane druhej si možno predstaviť situácie, v ktorých je pomer úspechu strán v spore približne rovnaký. Práve miera čiastočného úspechu preto musí byť rozhodujúcim kritériom medzi rozhodnutím o tom, či stranám bude priznaná čiastočná náhrada trov konania alebo bude rozhodnuté tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (III. ÚS 266/2022). Výrok o náhrade trov konania pritom musí zodpovedať priebehu a výsledku konania.

18. V danom prípade sa žalobkyňa podanou žalobou domáhala, aby súd uložil sťažovateľovi zdržať sa neoprávneného zásahu do jej vlastníckeho práva, konkrétne uloženia povinnosti odstrániť železné stĺpy a zdržať sa odvádzania dažďovej vody na jej pozemok. Po oboznámení sa s výsledkami znaleckého dokazovania, ktoré bolo nariadené na návrh sťažovateľa, uzavreli sporové strany zmier, ktorý okresný súd uznesením zo 14. marca 2019 schválil. Vzhľadom na to, že súčasťou súdneho zmieru nebola dohoda sporových strán o náhrade trov konania, postupoval okresný súd podľa § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP a vo vzťahu k jednotlivým žalobkyňou

uplatneným nárokom rozhodol o nároku na náhradu trov konania dvomi samostatnými výrokmi. V časti uzavretého súdneho zmieru priznal úspešnej žalobkyni proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu a v časti čiastočného späťvzatia žaloby priznal nárok na náhradu trov konania sťažovateľovi voči žalobkyni, keďže v tejto časti mal procesný úspech (pozri bod 3 tohto uznesenia).

19. Pri následnom rozhodovaní o výške trov konania okresný súd v zmysle uznesenia krajského súdu, ktorým bol štátu priznaný nárok na náhradu trov od oboch sporových strán v rovnakom pomere, zohľadňujúc výsledok sporu, zaviazal sťažovateľa aj žalobkyňu zaplatiť štátu sumu 158,64 eur (t. j. každého v rozsahu 50 % z trov preddavkovaných štátom), avšak zvyšnú časť trov dokazovania uhradených z preddavku sťažovateľa v sume 2 000 eur považoval za trovy sťažovateľa, ktorých náhrada mu priznaná nebola.

20. Takýto postup okresného súdu nie je možné považovať za ústavne akceptovateľný. Podľa názoru ústavného súdu totiž nie je prípustné, aby okresný súd v prípade tej časti náhrady trov dôkazu, ktoré vznikli štátu, zohľadnil procesný (ne)úspech sporových strán, no zvyšnú časť náhrady trov spojených s tým istým znaleckým dokazovaním (uhradených z preddavku zloženého sťažovateľom) ponechal v inom režime nezohľadňujúc pomer úspechu a neúspechu strán v spore tvrdiac, že ide výlučne o trovy sťažovateľa. Okresný súd pritom celkom odignoroval názor krajského súdu, že závery znaleckého posudku boli rozhodujúce pre procesné správanie oboch sporových strán, ktoré sa odrazilo aj v rozhodnutí o trovách konania (bod 14 uznesenia krajského súdu), a nelogicky zotrval na svojom závere, že znalecké dokazovanie bolo nariadené len v súvislosti s prvým petitom žaloby, pričom v tejto časti bol úspešnej žalobkyni priznaný proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov v plnom rozsahu. Ústavný súd sa preto stotožňuje s tvrdením sťažovateľa, že napadnuté rozhodnutie o výške trov konania je v tejto časti rozporuplné a nepresvedčivé a nezodpovedá rozhodnutiu o nároku na náhradu trov.

21. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že trovy dokazovania je v zásade povinná nahradiť strana, ktorú zaväzuje povinnosť nahradiť trovy konania ako celku v nadväznosti na procesný neúspech alebo zavinenie zastavenia konania. Zaplatený preddavok predstavuje trovy konania sporovej strany, ktorá ho zložila na účet súdu. Za podmienok vymedzených v § 255 a § 256 CSP prizná súd sumu zodpovedajúcu jeho spotrebovanej časti strane ako náhradu trov konania voči protistrane (bližšie pozri *Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol.* Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 906 a 907).

22. Za neakceptovateľný považuje ústavný súd aj záver okresného súdu vyslovený v namietanom uznesení, ktorý zopakoval taktiež vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti, že sťažovateľ mal v prípade svojej nespokojnosti podať odvolanie nielen proti výroku uznesenia zo 14. marca 2019 o náhrade trov štátu (t. j. piatemu výroku), ale aj proti výroku o priznaní nároku na náhradu trov konania proti žalobkyni (t. j. štvrtému výroku). V tejto časti konania však okresný súd konštatoval procesný úspech sťažovateľa a priznal mu proti žalobkyni nárok na náhradu trov v plnom rozsahu, preto nebol dôvod, aby sťažovateľ bránil svoje práva v odvolacom konaní aj v tejto časti.

23. V závere ústavný súd už len dodáva, že v prípade čiastočného úspechu niektorej zo sporových strán sa náhrada trov konania pomerne rozdelí. Aby však čiastočný úspech založil nárok na čiastočnú náhradu trov konania, musí to byť prevažujúci úspech, teda aby po porovnaní procesného úspechu oboch sporových strán zostala ešte suma opodstatňujúca záver o prevažujúcom

úspechu jednej zo strán. Ak by sa v spore úspech a neúspech navzájom vyvážili, náhrada trov konania sa spravidla neprizná žiadnej zo sporových strán (§ 255 ods. 2 CSP). Pri zásadne rovnakých čiastkových úspechoch teda môže konajúci súd vysloviť, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania (bližšie pozri *Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol.* Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 928). Ak preto okresný súd v danom prípade pri v podstate rovnakom čiastkovom (ne)úspechu žalobkyne a sťažovateľa náhradu trov konania pomerne rozdelil namiesto toho, aby nepriznal nárok na náhradu trov konania žiadnej zo strán sporu v zmysle § 255 ods. 2 CSP, rozhodol zbytočne komplikovane. Vyšší súdny úradník rozhodujúci o výške trov konania a následne ani sudca, ktorý rozhodoval o sťažnostiach oboch strán, však už s takto určenou mierou procesného (ne)úspechu nemohli nič urobiť.

24. Na základe týchto dôvodov dospel ústavný súd k záveru, že napadnuté uznesenie je pri riešení otázky náhrady trov konania nekonzistentné. Keďže okresný súd svoje rozhodnutie zaťažil vadou ústavnej neudržateľnosti, ktorej dôsledkom je porušenie práva sťažovateľa na ústavne konformný výklad a aplikáciu zákonných noriem v jeho právnej veci ako významné súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd vyslovil ich porušenie (bod 1 výroku tohto nálezu).

25. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovel (bod 2 výroku tohto nálezu). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

26. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na rovnosť podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ktoré podľa sťažovateľa spočíva v tom, že žalobkyňa bola priznaná náhrada trov aj za úkon – vyhotovenie geometrického plánu na vytýčenie hranice medzi pozemkami v sume 217 eur, ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu). Článok 47 ods. 3 ústavy zakotvuje základné právo na rovnosť s ostatnými účastníkmi konania, ktoré sa týka najmä procesného postavenia strán konania, ich oprávnenia podávať argumenty a vyjadrovať sa k argumentom protistrany. Už z uvedeného je tak zrejmé, že priznanie náhrady trov za úkon právnej služby, ktorý podľa sťažovateľa nebol účelne vynaložený, nemožno vnímať ako porušenie základného práva na rovnosť účastníkov konania.

27. Rovnako ústavný súd nevyhovel ani návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadostučinenia v požadovanej sume 1 000 eur, pretože za dostatočné zadostučinenie ústavný súd považuje konštatovanie porušenia označených práv sťažovateľa a zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu.

V.

Trovy konania

28. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania celkom v sume 384,08 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

29. Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3, § 13a ods. 1) a sťažovateľovi priznal odmenu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) á 181,17 eur spolu s režijným paušálom dvakrát á 10,87 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 384,08 eur. Za úkon právnej služby – repliku z 23. marca 2022, ústavný súd nepriznal sťažovateľovi odmenu, pretože táto neobsahuje žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by prispeli k bližšiemu objasneniu veci, pričom v podstatnom ide o argumentáciu totožnú s už uplatnenou v ústavnej sťažnosti.

30. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu